По конфіскаті. — Наклад другий!

Ч. 12. Львів, субота 20. мая 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 1000 М
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Швайцарії 5 фр. шв., Німеччині 75 марок, Чехословаччині 25 корон ч., Болгарії 50 левів, Румунії 50 лей, Австрії 1400 корон. Зміна адреси 50 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:
Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення“ 50 М., в „Надісланім“, в „Оповістках“ і некрольоґи 75 М. Між новинками і в редакційній части 150 М., на першій стороні 200 М. За дрібні оголошення 15 М від слова: товстим друком подвійно. В неділі і свята 50% дорозче.

Виходить о годині 7. рано.

Один прим. 40 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Львів, 19. мая 1922.

Довкола справи Сх. Галичини,

Порушена таким рішучим способом англійським премієром справа Сх. Галичини, не діждалася свого остаточного вирішення. Її знову відложено до більш сприяючої хвилі. Знимаючи справу Сх. Галичини і Литви з нарад ґенуенської конференції, Льойд Джордж виразно підкреслив, що без полагоди цих справ не можна усталити мира в Европі, що вони є джерелом вічних неспокоїв та що можуть викликати війну і стати впоперек стараням о пацифікацію европейського континенту. Таким чином Л. Джордж, що з вершин, які своїм далекозором може обняти всі квестії світової політики, знову з питомою йому рішучістю підкреслив вагу східно галицького питання.

Але чи факт, що на ґенуенській конферемції, котра взагалі поза нежданним російсько-німецьким трактатом в Рапалльо не дала вже тепер реальних вислідів, — не вирішено східно галицької справи, означує усунення тої справи з міжнародньої арени? Навпаки, порушення справи Східної Галичини на такій великій конференції, більшій і важнійшій від всіх дотеперішніх вказує наглядно, що якраз тепер силою факту східно-галицька проблєма стала актуальною та що її вирішення міжнародніми чинниками стало угольним каменем европейського мира.

В Ґенуї не вдалося вирішити російської проблєми, для котрої в першу чергу була скликана конференція. Навязано лиш перші нитки і згідно з засадою Л. Джорджа, щоби говорити, переспровляти, дискутувати, вияснювати, а якийсь успіх мусить бути — відіслано всіх інтересентів до Гаґи. А що справа Сх. Галичини тісно вяжеться на міжнародній арені із справою европейського Сходу, то й вона мусітиме туди помандрувати, як що передтим не займеться нею згідно з польськими, а властиво французькими бажаннями Найвища Рада. Це зрештою узасаднив і Л. Джордж, кажучи: „Не вдалося осягнути згоди, якої я бажав. Ми переказали діло (справу европейського Сходу) комітетови знавців. Вони предложать звіти своїм правительствам, а наслідком їх опінії кожде правительство рішить те, що вважатиме за слушне. Т о д і   п о в с т а н е   з н о в   н е о б х і д н і с т ь   у н о р м у в а т и   с п і р н і   к в е с т і ї,   я к і   я   м а в   н а д і ю   т у т   р о з в я з а т и.

Яким чином будуть вирішені „спірні“ квестії, а між ними і справа Сх. Галичини, важко сьогодня сказати. На порядку справ, інтересуючих сьогодня політичний світ, є сьогодня дві актуальні проблєми, а саме російська і німецька, себ-то справа відбудови Росії і німецькі репарації. Ґенуенська конференція установила вже комісію знавців для російської проблєми. Для справи німецьких репарацій згідно з бажанням Франції повинна бути скликана після 31. мая Найвища Рада. Політичні проблєми, яких в короткій дорозі не вирішила Ґенуа, мусить вирішити Найвища Рада, на котру так горячо покликувався п. Скірмунт, вказуючи, що вона єдино є покликана і уповажнена вирішити справу Сх. Галичини.

Як відомо, п. Скірмунт постановив був перепачкувати визнання східних границь Польщі шляхом нотифікації великих союзних держав. Він мав на меті не тільки одержати тим способом санкцію рижських границь між Польщею і Росією, але втягнути в те визнання і Сх. Галичину, суверенні права над котрою переняли держави антанти і навіть в севрськім трактаті визначили тимчасові границі Сх. Галичини, як окремої державної території. Та ця акція вповні не повелася. Як доносить польська преса, на днях надійшли відповіди на ноту п. Скірмунта від великих держав. Не тільки Анґлія, Італія й Японія, але навіть Франція не приняли до відома тої нотифікації, а лиш підкреслили необхідність вирішення тих границь. Польська преса означує одержані відповіди як н е в д о в о л я ю ч і. Як бачимо і Ґенуа і кожда з великих держав окремо не дає свойого placet на польські бажання. А це є доказом, що в найблизчих нарадах Найвищої Ради та справа мусить бути полагоджена.

На це хотіли ми звернути уваги нашого громадянства.

Якраз тепер справа Східної Галичини, що була час до часу згадувана в анґлійськім парляменті, або підношена принагідно на нарадах Союза Народів, увійшла в стадію невідложної актуальности. Маємо всі дані до глибокого переконання, що її остаточне вирішення буде відповідати голошеним кличам про самоозначення народів, а тим самим домаганням величезної більшости краю.

Велика Україна.

Поміч голодуючим.

Діяльність американського ратункового Комітету за Дністром буде йти на підставі порозуміння між представником Міжнар. Черв. Хрестам д-ром Бачілєрі а українським совітським правительством. Втікачам, які мають кревних в Америці, або Палестині, буде вільно переходити Дністер до Румунії, де вони відбудуть 3-тижневу карантанну, а після того виїдуть до Америки згл. до Палестини. Иншим збігцям з голодуючих околиць буде подана поміч в харчах і ліках, після чого їх повернеться назад в їхні родинні місця. (Рпр.)

Людоїдство поширюється.

Большевицькі ґазети переповнені звідомленнями про факти людоїдства в навіщених голодом околицях. Кілька случаїв людоїдства сконстантовано між ин. в Херсоні і херсонськім окрузі. Воно поширюється не лиш на Поволжу, але й на полудні.

Дань в хосен голодних.

Совіти наложили на українських селян податок у сумі 250 міл. сов. руб. від кождої хати, не вчислюючи 5 міл. сов. руб. від кождого вікна з окрема. Від податку звільнені совітські урядовці. Гроші мають піти на голодуючих.

Присилайте партійний податок на вкл. кн. ч. 5.000 „Краєвого Союза Кредитового“ у Львові, Ринок 10.

„Револьта у св. Юрі“.

Від якогось часу „Слово польске“ не тільки стало органом польських кіл „Народнього Дому“ і Ставропигійського Інституту, але прибіжищем всіх тих, що ведуть інтриги в наших церковних справах на шкоду церкви і народу. *)

„Слово польске“ з 15. ц. м. помістило статейку на тему внутрішніх відносин укр. кат. церкви, кидаючи видумками і інсинуаціями на членів Капітули. Ми звернулися по автентичні інформації до відповідальних церковних чинників і можемо з приємністю ствердити, про що зрештою ми були глибоко пересвідчені, що „Слово польске“ у інформованню своїх читачів в справах церкви українського народу рішучо не має щастя до інформаторів. В своїх менших або більших „сензаціях“ послугується воно методами ославленого „влосьцяніна з под Грудка“.

Видумки „Слова польского“ йдуть а тому напрямку, що гр.-кат. Капітула у Львові станула ні менше, ні більше, тільки в опозиції до свого митрополита, що ту опозицію заініціював і довів аж до непослуху розпорядкам митрополита ніхто инший, лиш пралат о. Л. Куницький, „око митрополита“, а о. пралат Войнаровський заперечив митрополитови права вмішуватися до справ дієцезії, як довго митрополит перебуває поза межами краю. Вдаряється там і в струну хліба насущного. Мовляв, новоіменовані крилошане не годяться жити лиш

*) Небавом будемо в спромозі нашим читачам подати імя інсинуатора. співробітника „Слова польского“, який свої ельокубрації передає через „святителя“ з пл. св. Духа, що тепер резидує в „Земянці“.

Пр. 144/22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часописи „Громадський Вістник“ ч. 68. з дня 16. мая 1922. в артикулах під наголовками 1) „Чи міжевропейський пакт поверне самостійність Східній Галичині?“ а) між словами „фінансову систему“ і „кілька прикладів“, б) від слів „щоби знівечити“ аж до „купна землі“, в) від слів „Між тим як“ до „інтеліґенцію“, г) від слова „Безчисленні“ до слів „так крихкий“. 2) „Дописи“ в уступі від слів „Часи перeминулися“ аж до слова „брати“. 3) „Новинки“ (артикул 2-ий з ряду) слово між „Нова“ і „ґазета“ містить в собі ество ad 1) 2) злочину з § 65 а) закону карного, ad 3) проступку з § 302 закону карного узнав доконану в дни 15. мая 1922 року конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862. Д. п. д. № 6. ех 1863 а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мкп. — Львів, дня 16 мая 1922.

(Підпис нечиткий).

манною. Тому треба старатися для них о платню у польського уряду, а це вимагалоби́ся поклону у варшавській Каноссі. „Слово польске“ замовляє слівце між иншим про о. Томовича, пароха Мозолівки, котрий ставши ґреміяльним крилошанином, буде як москвофіл робити перепони українізації церкви. Між тим всім відомо, що о Томович був вправді в Талєргофі, як багато инших Українців, але є Українцем і навіть активним членом трудової партії.

Мета цих немудрих видумок ясна. Ходить о те, щоби відсепарувати митрополита від Капітули чи навпаки, а дальше в очах тих москвофілів, які не перейшли по ту сторону добра і зла, представити о. Куницького як їх особистого ворога. Тим способом діпнявши своєї мети, ці низькі душі хотілиб вхопити керму церковного життя у свої руки на велику радість і втіху „Слова польского“.

Ствердивши ці задушевні бажання цивільних „святителів“ і „Сл. поль.“, з приємністю подаємо до відома нашому громадянству, що між митрополитом і капітулою, як все, так і тепер панує повна єдність думок і поглядів у всіх справах церковного життя. Управляючи своєю дієцезією, о. митрополит постійно засягає думки чи то о. ґенер. вікарія Бачинського, чи Капітули. Так само Капітула постійно подає вірні інформації що до осіб, котрих о. митрополит бажав би поставити на відповідальних становищах. Так було і в цій справі. Та „хтось“ виявив свої дальше йдучі пляни і подав „Сл. поль.“ готові номінації, котрі спричинили „револьту“.

На всякий випадок, шкода заходів, трудів, чорнила і паперу! Нас ніхто не розброїть, бо ми свідомі небезпеки, що грізною хмарою йде на нас.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

В обороні своєї Батьківщини.

Велика демонстрація у Вінніпеґу. — В поході через головні вулиці міста бере участь десять тисяч Українців. — Предсідником віча найбільший канадійський письменник.

Вчора подали ми за вінніпеґським „Час-ом“ — польським поступовим тижневиком в Канаді“ опис великої демонстрації

Нині подаємо подробиці вінніпеґської демонстрації за „Канадійським Українцем“, обмежуючись тільки до найконечнійших даних а пропускаючи все те, що й так не могло би побачити денного світла.

* * *

В суботу, дня 22-го квітня по полудні відбулася в місті Вінніпеґу величава українська демонстрація проти польської й румунської влади на українських землях. В демонстрації взяло участь що найменше десять тисяч Українців, чоловіків, жінок, дівчат, хлопців і малих дітей. Похід сформувався на розі вулиць МкҐреґор і Боровс і простягнувся чвірками на поверх дві милі. Похід відбувся вулицями Боровс, Мейн, Портедж, Едмонтон, Асинібоя, до Індустріяльної салі, де відбулося віче. Здовж вулицями по обох боках стовпились десятки тисяч глядачів ріжних народностей і з зачудованням та великим заінтересованням приглядалися мабуть першому у Вінніпеґу такому великому того рода походови

Похід.

Вже по першій годині по полудні почали стягатися великі громади Українців на призначену площу. Зорганізований відділ сотників під проводом п. С. Ковбля занявся упорядкованням походу. Повкладались у чвірки і чимраз далі посувались наперед вулицею Боровс, щоби зробити місце свіжо прибуваючим. Збитими рядами похід сягав головою від МекҐреґор аж до Мейн вулиці.

Чудова днина. Сонічко пригріло перший раз сього року як серед літа. Повіває полудневий вітер.

На переді великий британський прапор у дужих руках Українця, повернувшого британського жовніра. За ним синьо жовтий прапор український в парі з другим британським, які несуть теж повернувші жовнірі. Позад них двох вислужених жовнірів Українців несуть велику таблицю з написею: — „Ми бились за свободу і справедливість, а наші браття ще находяться в неволі“. Позаду йде комітет, зложений з представників усіх українських фракцій (кромі большевицької), — який зорганізував демонстрацію, і визначнійші Українці. За ними військова орхестра. А опісля діточки, не сотка, не дві, а поверх півтора тисяча їх дрібненьких, з ясними личками, роджених на вільній землі, не зазнавши жаху старокраєвої нужди, не знаючи і у сні не відаючи терпінь своїх маленьких сестричок і братів у старім краю. Вони під проводом Всеч. оо. М. Оленчука, А Филипова і Е. Теодоровича, та своїх учителів; несуть таблицю з написею: „Українська молодіж недопущена до шкіл“. Позаду дітвори іде наше патріотичне жіноцтво, деякі з діточками на руках. А позад них сильні мущини, молоді та дужі. А ще далі довгий ряд старенькиx Українців, згорблених від праці і літ, на їх лицях глибокі сліди пережитої минувшини, сліди нужди і поневолення на своїй рідній богатій землі. І чого вони йдуть? — питаєш себе. Але чи не бачиш, як у їх очах звітиться якийсь дивний огонь? А там глибоко в їх серцях палає любов до рідного, жадоба свободи для свого брата, сина... Тої жадоби не змогли убити в нім жадні наруги ні багнети, вогню любови до України не змогли погасити сотки літ поневолення. — Або ті три жінки старенькі при купці, які не мають сили йти і ведуть їх попід руки молодші... Ох, яка се вражаюча сцена, який се грімкий протест. Присутність в поході отсих старенькиx Українок, той живий образ пояснював глядачам безмежну любов нашого народу до своєї України, — показав буйний порив українського народу до свободи.

Около третьої години вирушив похід. Заграла орхестра одна на переді, а друга далеко позаду. Піднеслися прапори і весело залопотіли на вітрі. Сотники дали знак сотням. Замаяли сотки синьо-жовтих і червоно-біло-синих прапорців, піднеслися горді голови, заворушилася довга лава і серед звуків музики рушили поважно повільно вперед.

А по боках тисячі цікавих дивились на довгий ряд людей і вичитували на високих таблицях

Хто не любить своєї Батьківщини, той не вміє любити жадного другого краю, — читалось на одній таблиці.

У Східній Европі не буде спокою, поки Україна не буде вільна, — був напис на другій таблиці. А далі: — Українці апелюють до англьо-саксонського світа о поміч для України.

350.000 Українців, тепер канад. горожан, просять канадійських делєґатів в Ґенуї поперти справу їх рідного краю.

Як британські горожани ми сподіємось від британської делеґації в Ґенуї, що вони постоять за Україною.

І багато инших подібних написей, ілюструючих відносини в старім краю.

Лад в поході був взірцевий. Поліція, яка була призначена для охорони і свобідного переведення походу через місто, не мала найменшого труду, бо порядок тримали вибрані з поміж Українців старшини. В кількох місцях фотографи фотографували похід. Компанія рухомих образків „Фокс“ також зняла знимку з походу.

Перед польським консулятом.

Поляки, очевидно, сподівалися бурливої демонстрації, бо зібрались перед польським консулятом на Едмонтон вулиці для оборони його. Та похід перейшов попри консулят спокійно.

Се, що перед польським консулятом не було бучі, чого треба було сподіватись, муситься завдячити комітетови, котрий підготовив демонстрацію так, щоби вона виглядала як найповажнійше. І справді повагою своєю демонстрація заімпонувала Англійцям, Французам і ин.

Віче в індустріяльній салі.

Перед пятою годиною похід дійшов до Індустріяльної салі, у якій є місця на десять тисяч осіб. Діти відправлено до дому, так, що величезну салю заповнили по береги самі старші. Між присутними було багато Англійців, Французів і инших.

Найбільший канадійський письменник предсідником віча.

Предсідником віча був д-р С. В. Гордон, найбільший сьогочасний канадійський, відомий в цілім анґлійськім світі, письменник і визначний диплъомат, що сповняв важну диплъоматичну місію в часі війни. Д р Гордон, отвираючи віче, сказав: „Се є вільний край, у якім кождий скривджений чоловік має право бути вислуханим, коли він хоче висказати свої кривди. Та на жаль Ви (Українці) дотепер нікому про свої кривди не говорили, тому і ніхто не знав про них. Нині перший раз Ви про них заговорили. І Ваша просьба буде вислухана

ЙОГАН ҐОТЛІБ ФІХТЕ

56)

Промови до німецького народу.

Переклав **М. ЄВШАН.**

(Продовження.)

В кім після того ті вищі домагання до життя разом з почуттям їх божественного права все таки остаються живими та сильними, той з глибокою відразою чує поверненим себе в ті перші часи християнства, до котрих відносяться слова: „Ви не повинні противитися злу, лише, як хто тебе ударив в праве лице, тому підстав і ліве, а хто хоче взяти з тебе спідню одіж, дай йому й верхню“; те останнє зовсім слушно, бо як довго він бачить на тобі верхню одіж, шукає з тобою зачіпки, аби тобі її забрати, поки ти не станеш перед ним зовсім голий, не не звертаєш на себе його уваги і маєш перед ним спокій. Власне його вищий змисл, який приносить йому честь, робить для нього землю пеклом та відразливою; він бажає, аби був не родився, він бажає, аби його око, чим скорше тим ліпше, не бачило світла дня, невилічимий аж до гробу смуток виповняє його дні; для того, кого любить, він не може бажати кращого дару, як тупою та невибагливою характеру, аби з меншим болем міг ждати на вічне життя по той бік гробу.

Не допустити до знищення того всякого шляхотнійшого почування, що має в нас в будучности проявитися, та до обезцінення цілої нашої нації, при помочі єдиного засобу, який ще остався після того як инші засоби показалися безпомічними, взивають вас отсі промови. Вони взивають вас при помочі виховання вселити в своїх умах як найглибше та незатерто правдиву та всемогучу любов вітчини, будячи думку про наш нарід, як про щось вічне, як про горожан нашої власної вічности. Яке виховання має змогу се зробити і яким чином, се ми побачимо в найблизчих промовах.

ДЕВЯТА ПРОМОВА.

Від якої в дійсности інстнуючої точки треба зачинати нове національне виховання Німців.

В нашій останній промові дали ми та перевели богато доказів обіцяних вже в першій промові. В даний момент, сказали ми, є лише бесіда про те, і се є першою задачею, як уратувати буття та дальше істнування Німця, як такого; супроти вищого погляду зникли всякі ріжниці, і тим самим не сталась би ніяка кривда для особливих зобовязань, які хто небудь міг би мати. Коли ми маємо перед очима лише поставлену ріжницю поміж державою і нацією, то ясно, що вже й перед тим справи їх обоїх ніколи не могли бути суперечними собі. Вища любов вітчини до спільного народу німецької нації мусіла і повинна була й без того мати найвищий провід в кождій окремій німецькій державі; нікотра з них не сміла прецінь упустити з виду тої вищої справи, аби не зразити собі всього шляхотного та доброго, і таким чином не прискорити власного упадку: тому чим більше хто жив та був перенятий тою вищою справою, тим кращим він був горожанином і в тій окремій німецькій державі, в якій був безпосередний [illegible] його ділання. Німецькі держави могли посваритися з німецькими державами за окремі спадкові привілеї. Хто був за дальшим істнуванням старого ладу, а кождий розумний чоловік мусів без сумніву бути за ним ради дальших наслідків, той мусів бажати, аби побідила справедливість, в чиїх руках вона й не була би. Що найвище могла окрема німецька держава захотіти обєднати всю німецьку націю під своєю владою, і на місце старої републики народів завести самодержавство. Коли се правда, як я наприклад думаю, що власне той републиканський лад був досі найкращим джерелом німецького образовання і першим охоронним засобом їх властивостей, то, на той випадок, що сама та задумана єдність влади мала би не републиканську а монархічну форму, яка все таки дала би самодержцеви можливість роздавити котру небудь вітку первісного образовання на цілій німецькій землі на весь час її життя; — коли се правда, кажу, то в тім випадку се було би, очевидно, великим ударом для справи німецької любови вітчини, коли би той намір вдався, і кождий шляхотний муж на цілім просторі спільної землі мусів би тому спротивитися. Та все таки і в тім найгіршім випадку Німці й надалі панували би над Німцями і кермували первісно їх справами, і коли би навіть на деякий час затратився питомий німецький дух, остала би прецінь надія, що він знову пробудиться, і всякий сильнійший ум на цілім просторі міг би уповати на те, що знайде послух і зрозуміння; все таки істнувала би далі німецька нація і сама собою управляла, і не дійшла до иншого істнування низчого рода.

(Продовження буде.)

справедливими людьми. Від часу війни людство плине великими струями замісць того, щоби плило малими струмочками незалежних народів. Тепер всі народи оживились ідеєю справедливости".

Привітна телеґрама від Преосвященного Епископа.

Преосвященний Епископ Н. Будка, котрий був у Торонто і не міг взяти участи в демонстрації, прислав на віче до Індустріяльної салі привітну телеґраму, яка одначе через неувагу телеґрафічного урядника була вислана в друге місце і доручена адресатови аж по відбуттю віча, через що не могла бути відчитана на вічу.

Промова д-ра Ґонтера.

Перший бесідник д-р Г. А. Гонтер сказав, що Українці в Канаді є третьою найбільшою з ряду національних ґруп, бо начисляють поверх 350.000 горожан. Пора, щоб англійський народ ознайомився з ними. До тепер вони жили - говорив далі шановний прелеґент — між нами, а струя думок сих двох народів дуже слабо зливалася. Але так довше тревати не може. Причина цього збору є та, що Українці, наші співгорожани є в глибокім смутку, так великім, що він проломив греблю їх питомої мовчанки і змусив їх просити співчуття в Анґльо Саксонів.

Вони вірять, що можуть доказати, що Східна Галичина має право до незалежности. Вони бажають показати, що це право признали їм аліянти.

Переповівши історію боротьби українського народу в Сх. Галичині за свободу від початку війни, д-р Гонтер сказав далі, що Українці самі винні, що не сказали Англійцям скорше про свої кривди й болі.

„Вони просять нашої помочі тепер"—кінчив д-р Гонтер свою промову,—„і я вірю, що ми їм не можемо відмовити цього. Близько пів міліона канадійських горожан є діткнені утисками, які терплять їх приятелі і свояки у ріднім краю, отже це є справа, яка дотикає Канаду і того Канада заперечити не може. Канадійські делеґати і британські повинні подбати, аби галицька справа була вирішена".

Зібрані одобряли промову бесідника бурями оплесків.

Опісля промовляв о. Оленьчук.

З Волині.

Свобода віри.

Цими днями вдова по народньому вчителю громад. Тишук (вона донька православного священника!) удалася до польського діточого притулка в Ковлі, щоби вибрати звідти свою дитину. Пані „przełożona ochronki" віддати дитину своїй рідній матері відмовилась. При чому ще й покпила з бідної вдовиці: „dobra matka prosiłaby jeszcze o nawrócenie dziecka do wiary rzymsko-katolickiej".

Кажуть, що на Зелені Свята за „zgodą opiekunów lub rodziców" має в тому діточому захисті відбуватися „nawrócenie" кількох наших дітей.

„Każdy obywatel ma prawo zachowania swej narodowości i pielęgnowania swojej mowy i właściwości narodowych..."

Так звучить § 109 (його початковий уступ) польської конституції з дня 17. березня 1921 року, — тих основних законів-приписів, до застосовування котрих і змушується тепер около десяти мілїонів українського люду, що до речі — в опрацьовуванні їх не приймав найменшої участи.

20. минулого квітня, по думці вироку мирового судді I. округи Ковельського повіту з дня 30. вересня 1921 року — скарати мене 3 тижневим арештом, було вкинуто до „Дантового пекла": запаковано в самий що найгірший вохкий казамат ковельської тюрми, між що й найтяжчих криміналістів. Так.. Це не тюрма-вязниця, але справже вам „дантове пекло". Там живі істоти, що мають образ Божий, наче оселедці в бочці, серед задухи та смороду від „параши" консервуються: 12 осіб — у тісному вохкому казаматі завбільшки щось 50 кубічних метрів! (cela N. 1). У такогож розміру „celi" — N. 13, з одним невеличким віконцем — навіть без кватирки для провітрювання тієї ями, без сінників і коців „живуть" щось чотирнайцять осіб: і здорові, й слабі на коросту, й венерики, комуністи з монархістами й просто республиканці, злодії — професіонали та люде розмаїтих професій... Всі вони вкупі: й ніч і день в одній майже позі проводять „життя" на долівці.

Трапляється частенько, що вязнів по дві доби не випускають на світ Божий, чи то пак малесеньке вязничне подвірря!.. „Cela" ч. 2, завбільшки як кожна з двох попередніх, має аж шістнайцять мешканців... Трохи більша „cela" ч. 3. (розміру 109 кубічних метрів, з двома віконцями) містить аж тридцять шість осіб, — є там і злодії, й політики, й просто так хлібороби, — а між ними й дванайцятилітний сирота дитина. У „celi" ж Нр. 11. вже довгий час, невідаючи за що навіть обвинувачують його, чучвіріє-гниє сотник У. Н. Р. (наш таки волиняк) Олександер Селезень. Це один з тих багатьох, що спричинилися до „cudu nad Wisłą"! Провина його хиба в тому, що рідний брат його — Олекса Селезень, яко старшина Галицької Армії, перебуває зараз у Йозефові (Чехословаччина). Той Олександер Селезень близько вже тижня не їсть нічого, а так непорушно лежить гнилою колодою між здоровими людьми, а лише на наш протест дня 13 мая під ескортою, вже напів трупа, відвезено його до шпиталю „лічити". Того ж таки 13 мая (якийсь феральний день!) в иншій „celi" упокоївся вязень. Ще по смерти вилежавшись де-який час серед „живих" товаришів, аж до 16 мая знаходиться покійник таки у вязниці за ґратами, там — куда час від часу зрештантів женуть помитись і привести себе в „porządek". А то, — що через цілих чотири дні ціла тюрма тепер буде не вмивана — байдуже! До речі, коли роздобудеш трохи води, зможеш умитися і над „парашею" (тим більше, що тоє спричинюється й до зайвого „возмущенія" пахучого плину в тій „параші"), або ж — скориставши з нагоди, коли параші виносяться для опорожнювання — виконавши в виходкові вязничному свою „потребу", є змога промити там очи, вразі маєш у пляшчині трохи води. Цього 15. мая один вязень, скориставши з нагоди побувати у виходкові, маленьким ножиком порізав жили на руці. Тільки те й чуєш: коли на себе накладає руки не сам вязень, то „товариші" по нещастю вкорочують тобі віку. Ось у „celi". зна- ється, ч. 4. новоприбувшого „арештанта" в ночи з 13. на 14. мая самі вязні катують, — результатом чого викрито було аж 50.000 марок, які що правда вранці дозорці тюрми відобрали від тих „напасників". Брр!... Щось неймовірно жахливе! В порівнанні з тим справжне пекло видається раєм.

Протягом трьох тижнів довелось мені побувати аж у тьох „celach". І то тоді, коли з першого дня мого арешту оповістив я голодівку (останню припинив пятого дня), добиваючись зясовання причини увязнення та дозволу телеґрафних зносин з моїм оборонцем. А причину того увязнення годі зрозуміти!... Бож на нестійний вирок мирового судді I. округа ковельського повіту з дня 30. вересня 1921 р. ч. 709/21 мною своєчасно, через адвоката д-ра Льва Ганкевича у Львові, поданий був відклик до Окружного Карного Суду в Луцьку. При чому — ані я сам особисто, ані мій оборонець не був завізваний на той день, коли мій апель до вищої інстанції на нестійне рішення мирового судді обміркувався окружним судом; рівно-ж так — і сам я, й оборонець мій — не були зовсім повідомлені, що присуд на трьохтижневий арешт вища судова інстанція (в даному випадку Луцький Окружний Суд) позаочно для мене підтвердила.

Скрізь і всюди — чи то в адміністративного характеру зносинах-стосунках, чи й у суді — однозгідність що-до трактовання і коментовання приписів-законів неодмінно мусілаб бут--

Бо чи можна карати громадян за „zachochowanie swej narodowości I pielęgnowanie swojej mowy i właściwości narodowych?" Тим більше, що ще дня 4. грудня 1920 р. цивільна управа Волині і фронту подільського видала розпорядження, в якому з покликанням на рішення Генерального Комісаря ч. 5. виразно сказано, що українська мова на Волині є рівнорядна з польською і що її допускається до всіх урядових актів. Тай пізніща практика в судівництві та й адміністративних урядово-польських орґанах на Волині це усталює! Адже всі — й мировий суддя, й Окружний Суд в Луцьку, й Ковельське Старостово, й Волинське воєвідство — без спротиву приймали численні рекурси мої, внесені через мого оборонця у Львові, що подавались тільки в мові українській. Чиж один і той самий закон може трактуватися раз так, а в иншому випадку вже на відворот?... Чи десь у світі адміністраційно судейська практика відає приклади, щоби адміністратор, вирок якого вищий адміністративний орґан касує (останнім — вчинки оскарженого визнаються цілком законними!), цеж саме діло він скерував би вже на судову дорогу?.. Отже не зважаючи на це, що воєвідський уряд відкинув рішення Ковельського старостова, що до покарання мене тюрмою на шість місяців за неприймання урядових паперів на мові польській, а натомість жадання їх на рідній українській мові, одначе старостово ковельське це закінчене діло передає в руки Теміди... І не зважаючи на мої докази з приводу того, що одне-ж і те саме діло не може підлягати двом ріжним судам, запав присуд мирового судді, — яким покарано мене трьохтижневим арештом.

Ось вискочив я 16. мая з того пекла вязниці.,. І того ж таки дня поліція паньствова вимагає від мене заплачення судових коштів. А незабавом другий поліцай вимагає уплати гривни 2000 мп. теж за жадання моє присилати мені візвання на українській мові. Щож — нічого не вдієш: треба платити... Прошу поквітування на рідній мені мові... В тому відмовляється. Наслідком того може бути знов тюрма — і вже не за жадання паперів на рідній мові, але за відказ платити свої залеглости грошевих сум до skarbu państwa. Та чи можливо, виплачуючи в такий спосіб наш тяжко запрацьований гріш ще й на нашій таки українській землі, вже й не жадати поквітовання на своїй мові? Тим більше, що за кожним з нас хтось невидимий йде та шепче в уха: „Każdy obywatel ma prawo zachowania swej narodowości i pielęgnowania swej mowy i właściwości narodowych".

Чи знає про все це найвищий уряд Польщі, котрий в особах пп. президента міністрів Вітоса, міністра внутрішних справ Скульского, начальника прифронтових і етапових теренів Рачкевича, підчас їх побуту на Волині в листопаді 1920 р. — кількакратно прилюдно голосили (яко енунціяцію польського уряду), що українська мова на нашій території буде шанована польською державою й її орґанами — як у судах, так в адміністрації і шкільництві, що будуть українським сторонам доручуватися письма в їх рідній мові, ніхто Українців не буде кривдити щодо їх прав національних?...

Адже артикули 1—12 Версайського трактату 28. червня 1919 року — як не треба краще ґварантують всі права національних і релігійних меншостей навіть в тогочасній етноґрафічній Польщі. Коли такі права прислуговують національним меншостям на польських землях, то не вже менші права належать українській більшости Волині, землі суто-української?

арт. 12 того трактату (його початковий уступ) дослівно бренить так:

Польща згоджується, щоб постанови попередних артикулів відносно меншостей — расових, релігійних, по мові — становили зобовязання міжнародної ваги й віддавались під ґварантію Союза Народів. Їх не можна змінити без згоди більшости Ради Союза Народів.

Марко Луцкевич.

Конференція в Ґенуї.

Виступлення Чічеріна.

На повному засіданню політичної підкомісії були присутні Москалі, натомісць не було Німців, Французів і Бельґійців. Барту одержав вправді з Парижа уповноваження до участи в засіданню, але не скористав з того уповноваження, бо Жаспар не мав дозволу від свойого уряду. Сканцер відчитав акт усталений 15. ц. м., а предложений Москалям. Він завважив, що при укладачі цього документу кермувалися волею запевнення успіху працям конференції. Колиб було можливим континуувати праці конференції іще через 3 місяці, то на думку бесідника доведено би в Ґенуї до повного порозуміння з Москалями.

Другим забрав голос Чічерін, який поставив ряд питань. Запитує він перш за все чому також і Німці не помістили своїх підписів під документом. На це заявив Сканцер, що Німці заключили з Росією окремий договір, а що конференція скликана до Гаги має бути по словам Барту „поч-

кою" ґенуенської конференції, Німці не підписали цього документу, бо не брали участи в нарадах політичної підкомісії ґенуенської конференції.

Чічерін запитує далі, як мається справа з Польщею. Бож Польща, говорив Чічерін, заключила з Росією договір. Чомуж мимо цього підписала документ? Сканцер відповів, що польсько-російський договір заключено перед почином праць ґенуенської конференції і його оголошено цілому світови. Чічерін представляє далі, що першою умовою договору, який хотіли Москалі заключити в Генуї з державами, були кредити, а про це питання не згадується в німецько-російському договорі ні словом. З тої причини — думає Чічерін — булоб бажаним, щоби Німців запрошено до переговорів. Сканцер відповів, що питання кредиту є тільки частиною загальних умов. Не можна було запросити Німців до нарад над справами, з поміж яких кредити творять тільки одну точку. Чічерін запитує далі, чому в документі не порушено справи визнання уряду совітів de iure, на чому Росії дуже залежить.

На це відповів Л. Джордж: Визнання Росії de iure узалежнено резолюцією в Кан від багатьох застережень, яких одначе не сповнено. Постанови ухвалені в Кан мусять творити також основу для нарад в Гадзі.

Чічерін вносить відтак іменем російської делеґації застереження з приводу вибору Гаґи на місце нарад комісії. Гаґа, на думку Чічеріна, має дуже лихе телефонічне і телеграфічне получення з Росією. Крім цього є важним, щоби наради відбувалися в краю, з яким Росія остає в добрих взаєминах. Льойд Джордж застерігаючись, що те, що говорить, не є обовязуюче, представляє, що може прийде нагода застановитися над відповідним російським проєктом в справі місця нарад комісії. Чічерін запитує відтак, чи ухвали гаґської комісії мають западати більшістю голосів. Сканцер відповів на це, що цей момент є дуже важний, бо це будуть проєкти, які відтак будуть предкладані поодиноким урядам в ціли прийняття ними дотичних рішень. Чічерін звертає увагу на це, що совітська делеґація не задумує приймати своїх зобовязань тільки в імени московської републики, але і в імени совітських република примирених з Москвою.

Японський делеґат Іші закладає проти цього рішучий протест. Є недопустимим, — говорив він — щоби держави, яких взагалі не запрошено на конференцію, були заступлені другими державами. Впрочім що до републики Далекого Сходу то бесідник може приняти в імени Японії зобовязання, що Японія не заатакує републики Далекого Сходу, о скільки сама не буде нею заатакована. Чічерін завважує, що істнує суперечність поміж заявою Льойда Джорджа, а заявою японського делеґата. Чічерін наводить заяву Льойда Джорджа, що московський уряд репрезентує ще инші держави. Чічерін вияснює цю заяву в той спосіб, що Льойд Джордж є думки, що він, то є Чічерін, репрезентує не тільки Москву, але також усі совітські републики. У відповідь на це промовив знову японський делеґат, який в довшій промові описав відносини на Далекому Сході. В своїй промові обжаловував він совітські війська в варварських вибриках, а уряд републики Далекого Сходу в тяжких провинах.

На те Чічерін зірвався з місця і розлючений заявив, що не стерпить, щоби проти червоної армії підношено обжаловання, які не можуть бути оправдані. При тому представив відносини на Далекому Сході, спихаючи вину на Японію.

Президент Факта накликує до спокійнійшого тону в дискусії. Льойд Джордж вмішався до дискусії, заявляючи, що буде ще доволі часу на передискутовання усіх тих питань, які тепер так сильно поденервували обі сторони. По скінченню праць комісії знатоків в Гадзі буде можна обговорити обостороннї обжаловання. Нині краще було би усталити комісію знатоків. Помимо спору російського і японського делеґатів, бесідник стверджує з приємністю, що в промовах обох делеґатів проявляється готовість повздержатися від нападів, що отже ґарантійний мировий договір не наткне на трудноші ані з боку Японії, ані з боку Росії. Щож доторкається другої справи порушеної Чічеріном, а саме квестії, чи Чічерін репрезентує тільки московську републику, чи також всі инші совітські републики, заявив Льойд Джордж, що в тій справі стоїть на становищі японської делеґації, т. зн., що Чічерін може репрезентувати тільки московську совітську републику.

Відтак запитує Чічерін, чи договір має бути заключений в формі резолюції, чи в формі протоколу, який мала би Росія підписати. Сканцер відповів, що на його думку зобовязання мусить бути усталене письменно в урочистому, кінцевому акті.

Чічерін заявляє, що в тих умовах російська делеґація мусітиме просити двогодинного речинця до надумання. Братіяну запропонував, щоби слідуюче засідання підкомісії відбулося перед полуд. дня 15. ц. м. та щоби Москалі закомунікували на тому засіданню свою відповідь. Пропозицію Братіяну принято.

Застереження Франції.

Перед полуднем 17. ц. м. конферував Барту з Л. Джорджом, котрому заявив, що французька делеґація не моглаб зобовязатися, запропонувати свойому урядови приняття рішень, що запали на недільній конференції, колиб супроти застережень, які зроблено Росії, предпринято деякі зміни.

Заява Барту.

„Пті Парізієн" пише: На підставі відомостей, які вчера наспіли, усталив Барту, що гаґська комісія буде зібранням знавців, а ні якоюсь конференцією і що ні один з членів урядів, ані ніхто з акредитованих в Газі послів не буде брати участи в конференції, хиба щоби його вибрано як знавця. Барту звернувся до голови конференції Факти, шоби цей вияснив становище Франції, що о скільки гаґська конференція мала би бути продовженням ґенуенської конференції і мала би цей самий політичний характер, що ґенуенська, тоді Франція не візьме участи в тій конференції.

Росія зрадила Л. Джорджа (?)

„Джіорнале д' Італія" зазначує, що Росія зрадила Л. Джорджа. Тільки таке очеркнення є властиве. Крім цего інформатори англійського уряду не представили влучно внутрішню ситуацію Росії.

Тайний військовий договір істнує (?)

„Таймс" пишуть, що до Льондону прийшли матеріяли, що стверджують істновання тайного військового договору, який Німеччина і Росія заключили рівночасно з трактатом в Рапальльо.

Льойд Джордж про російське питання в Гадзі.

„Neue Fr. Presse" з 16. с. м. подає:

Після засідання політичної підкомісії пішов Льойд Джордж до університетської салі, щоби представити англійським і американським представникам преси вислід конференції. При сім заявив, що телеграфічне запрошення Зєдинених Держав, яке він після спорядження протоколу запрошуючими державами передав американським послом в Римі, можна уважати тільки за провізоричне; офіціяльне запрошення Зєдиненим Державам в справі висилки свойого заступника до комісії знавців в Гадзі Ґенуенська Конференція щойно вишле.

На питання, чи Німеччина буде в Газі заступлена, Льойд Джордж відповів: Німеччина унормувала свої відносини до Росії в окремім договорі в Рапалльо, отже не візьме участи в переговорах в Газі. На дальший запит подав Льойд Джордж, що основи переговорів в Газі, зіставлення комісій і уложення порядку нарад не можуть бути переведені в Генуї. Все це буде завданням делеґатів, що зберуться 15. червня в Газі. Тяжче є погодитися відносно прінціпів, аніж відносно подробиць. Але він надіється, що коли протягом часу від 15. до 20. червня будуть поладнані принціпіяльні справи, то далі підуть справи скорим ходом.

Про комісію експертів висловився Л. Джордж так: вона ділиться на дві ґрупи — на ґрупу російських і неросійських делеґатів. Неросійські делеґати мають повну свободу навязати переговори з російськими делґатами і спільно з ними працювати. Російським делеґатам забезпечено повну рівноправність. Праця ділиться на три ґрупи, що відповідатимуть трьом підкомісіям: приватної власности, довгів і кредитів.

По полудні продовжував розмову секретар Л. Джорджа. Він сказав, що є чотири договори, які будуть виключені від зобовязання, яке взяли на себе репрезентовані в Газі держави, не заключувати з Росією окремих договорів, а саме: 1) торговельний договір між Італією і Росією, 2) торговельний договір з Швецією, 3) договір Японії в справі стягання військ з Далекого Сходу і 4) торговельний договір Росії з Чехословаччиною. Ті чотири договори можуть бути підписані евентуально ратифіковані без того, щоб противились принціпови незаключування окремих договорів.

Зобовязання до незаключування окремих договорів має на ціли перешкодити розбіжности і уможливити Зєдиненим Державам участи в гаґських нарадах. Колиб Росії вдалося відірвати від бльоку репрезентованих в Газі держав ту чи другу державу, то буде це її справа. Зобовязання не є звернене проти Росії.

Далі поручив Льойд Джордж заявити свойому секретарови, що держави зрезиґнували з відповіди на політичну частину російського меморанда. Зроблено це з огляду на Фрацію і Бельґію, які не приняли до відома меморанда політичної підкомісії з дня 2. мая.

Чічерін і Л. Джордж на засіданню політичної підкомісії.

На сьогоднішнім засіданню політичної підкомісії Чічерін висловив жаль, що перервано праці першої підкомісії. Опісля обговорив основи меморіялу російського з 2. мая і заявив, що на ґенуенській конференції були репрезентовані всі держави, а новий проєкт передвиджує утворення двох комісій знавців. Ця система не дасть добрих вислідів і совітська делеґація не може на себе прийняти відповідальности за цей новий проєкт. Дальше російська делеґація заявляє, що всякі атаки проти совітських републик, заприязнених з Росією, рівналися би атакови на Росію і спонукали би до ворожих кроків. Делеґація російська звертає увагу, що в останніх роках підіймано атаки не тільки з боку реґулярних військ, нападали теж банди під охороною і за відомом ин. держав. Делеґація домагається доповнення 6. параґрафу доповненнями відносно атаків банд. Російське правительство є в посіданню документів, які свідчать про приготовання атаків на совітську Росію. Оскільки ходить о теперішний момент, атак приготований з боку військ Врангля. Зобовязання відносно неатаковання мусять бути доповнені зобовязанням усунути банди, які творяться за границею проти совітської Росії як пр. у Фінляндії. Також в Польщі істнують граничні сторожі і робітничі батальони, які складаються з б. жовнірів білої армії. Всі ці жовніри повинні бути перевезені в глиб Польщі, а їхні провідники мусять покинути польську територію. З Бесарабії повинні бути усунені війська Петлюри і Вранґля, які приготовляються до нападу. Дальше — мають бути усунені війська Вранґля з Югославії. Делеґація російська зазначує, що підписаний в Ризі протокол містить російський проєкт, щоби здовж границі по обох сторонах утворити контрольний пояс, в якому контрольна комісія пильнувала би усування банд.

Льойд Джордж заявив, що зовсім зрозуміле є виключення Німців з нарад над справою кредитів, Справа визначення місця для конференції знавців насуває трудноші. Гаґа є місцем з міжнароднім характером, де вже в минувшині обговорювано міжнародні квестії. Відтак спиняється над закидом російської делеґації в справі попирання деякими державами антибольшевицьких відділів. Льойд Джордж констатує, що Анґлія не мала нічого спільного з Вранглем. Він є думки, що відділи Врангля являються більшою небезпекою для краю, в якому находяться, ніж для Росії. Держави, на які покликується Чічерін, не заключували з Росією ніяких договорів, тому ані Франція ані Румунія не мали супроти Росії ніяких зобовязань. Яа що яка держава підпомагала би акцію проти Росії після підписання ґаранційного договору, так це було би нарушенням зобовязань і невиповнення заключеного договору. Л. Джордж не бажає собі, щоби Росія атакувала инші держави, але також хоче, щоби ці держави не атакували Росії. Після заключення Treuga Dei кожда країна могла би посвятитися своїм справам.

Засідання політичної підкомісії.

На ранішнім засіданню політичної підкомісії під проводом Сканцера мін. Скірмунт і Братіяну відповідали на закиди Чічеріна. Дальше Чічерін запропонував кілька поправок в проєкті. Просить, щоби замість „довги" поставити „претенсії"; замість „атаки" — „приготовання до атаків". Противиться Газі, як місцеви нарад знавців. Заявляє, що може предложити документи відносно організовання банд. Делеґат Японії заявляє, що Республика Далекого Сходу не є репрезентована на конференції, отже проєкт мирового договору до неї не відноситься. Льойд Джордж підчеркує, що Анґлія має на Сході поважні інтереси і що ґаранційний договір не може ограничитися тільки до Европи. Чічерін зазначує, що готов іменем Републики Далекого Сходу взяти зобовязання. Сканцер просить Чічеріна, щоби відступив від пропонованих змін, головно від введення невтрального поясу на границі. Treuga Dei має тривати так довго, доки не буде унормована справа хитких границь. Чічерін заявив, що годиться на інтерпретацію Мотти в справі розширення договору також на діяльність оружних банд і висловлює бажання, щоби делеґати Польщі і Румунії признали таку інтерпретацію. Тому, що Голяндія не визнає совітів, не годиться на Гаґу. Пропонує, щоби час тривання мирового договору обовязував 6 місяців.

На пополудневім засіданню Чічерін згодився на 4 місячний мир. Вкінці Чічерін згодився на Гаґу як місце конференції.

Чергове засідання комісії в пятницю.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

Фраґменти лихоліття.

В справі метрикальній видало Старосто в Калуші слідуюче розпорядження:

Starostwo w Kałuszu l 6977/6
Kałusz dnia 26/4 1922.
Do wszystkich Wielebnych gr. kat. urzędów parafialnych w powiecie.

W myśl rozporządzenia b. austr. Min. Spraw Wewnętrznych z dnia 16|9 1875 l. 17670 ogłoszonego w obwieszczeniu b. Namiestnictwa z dnia 25|9 1875 l. 47131 Dz. ust. i rozp. kraj. z r. 1875 N-ro 66 mają być księgi metrykalne prowadzone w języku łacińskim,

Powołując się na reskrypt Min. Spraw Wewn. z dnia 28|4 1921. N. A. K. 72 i na reskrypt Województwa w Stanisławowie z 12|1 1922 l. 134/V ex 10 1922. na podstawie § 7. ces. rozp. z dnia 20|4 1856. D. u. p. N-ro 96. zakazuję Wielebnemu gr. kat. Urzędowi parafialnemu prowadzenia ksiąg metrykalnych w języku ruskim pod rygorem skutków karnych przewidzianych tem rozporządzeniem. Zaznaczam przy tem, że wyciągi metrykalne które winne dosłownie zgadzać się z wpisami metrykalnemi, mają być także wystawiane wyłącznie tylko w języku łacińskim.

Znajdująca się w nagłówku rubryka „Państwo" ma być wypełniona zgodnie z faktycznym i prawnym stanem „Republica Polona".

Radca Namiestnictwa
Madurowicz m. p.

Совітська Росія.

Троцький про війну.

„Рабочій" подає промову Троцького, в якій той м. и. сказав: „На случай перерви ґенуенської конференції наступить перерва у всяких переговорах, після чого, я надіюся, вони підуть в більше рiчевім тоні. Думаю, що ґенуенська невдача не означує початку воєнних операцій. Чиж можна собі уявити, що яканебудь держава виграє, коли кине на нас свої війська, щоби покарати нас за те, що не хочемо платити контрибуцій капіталістам? Я не вірю в оружну розправу, але коли до цього прийде, то червона армія сповнить свій обовязок,

Розстріл Поляків.

В Москві розстріляно б. червоного команданта Юзефа Орло, за те, що він, діставшися в польський полон, вступив на службу в польськім ґенеральнім штабі а потім вернув до Росії в ціли шпіонажі в користь Польщі. За шпіонажу в користь Польщі розстріляно також витебського огородника Аверченка, а Савіцку і Лохова засуджено на кару вязниці.

Боротьба з образами.

Совітська преса домагається передачі судови інж. Львова за те, що він наклонив робітників фабрики „Гогенталь", задержати в фабриці всі образи святих, які були ще з перед війни.

Інжінери і 1. мая.

„Раб. Москва" доносить, що московський інститут інжінерів-летунів відказався взяти участь в першомайськім обході.

Розправа проти священиків.

В Петрограді пічнеться на днях процес проти ґрупи священиків, які не дозволяли реквірувати церковне майно.

Заборона духовного зїзду.

Большевики заборонили скликання всеросійського духовного зїзду, який мав між и. розглянути також справу помочі Церкви голодуючим.

Розстріл лихварів.

В Симереполі трибунал засудив на смерть чотирох купців за штучне підбивання цін.

Робітники проти большевиків.

Супроти рішучої відмови друкарняних робітників, приймити червоних журналістів в склад свойого професіонального союза, центральне бюро секції журналістів рішило ввести журналістів в склад проф. союза робітників по освіті. (Рпр.)

Бої на Далекім Сході.

Червоні самі признають, що якість владивостоцьких військ чимраз кращає. В останних боях брали участь по стороні білих також панцирні авта й поїзди. Білі узброєні по найновіщим вимогам воєнної техніки.

Партизан Шевченко.

З Владивостока доносять, що на сторону правительства Приморського краю перейшов звісний партизан Шевченко зі своїм відділом. (Рпр.)

Дописи з краю.

Кути, пов. Косів.

Кооперативна орґанізація. — Просвітний занепад.

Послідні два місяці проминули у нас під знаком кооперативного руху. Цілий ряд нарад скликуваних заходами філії „Сільського Господаря" мав на ціли віднову істнуючих та основання нових кооператив, головно повітової та жіночого „Труду". І дійсно в марті відбулась віднова „Господарської Спілки" в Кутах старих, що має власний будинок, та „Української Каси" в Кутах місті. Повітової кооперативи, на жаль, не основано, хотяй потребу її відчуває кождий.

Причини не доведення праці до ціли — це байдужність ширших громадянських кол, яких ненормальні часи відзвичаїли від орґанізаційної праці; потім брак комунікації за фахових провідників, котрі посвятилиб ся виключно цему ділу. Та всеж таки з тих нарад лишилась моральна користь. Не одному отвoрились очі на невикористані багацтва нашої околиці, якими є сушені гриби, за які платилиб в Америці золотом, овочі, які малиб збут в Чехо-Словаччині, вовна, бриндзя в Франції і Бельґії, суха цибуля всюди за границею. А все це разом давалоб не великий зиск, але отворилоб дорогу до набуття чужої валюти, яка причинилаcяб до ожиблення кооперативного руху.

Просвіта в повіті занедбана. Шкільний примус не обовязує. Сотки ледачих родичів користає в сього і вже третій рік не посилає дітей до школи. На працю учителя в школі власти уваги не звертають. В чисто українськім повіті, де польський елемент творять тільки урядовці, половина учительства це Поляки, які крайно ворожо відносяться до всего, що українське, а для яких все знаходяться посади, між тим, коли Українці ждуть літами (Цалинюкова, Максимюківна і ин.).

Школи, дарма, що це околиця багата в ліси, більшу часть зими не функціонують ізза браку... опалу! Школам брак примітивного устаткування: лавок, столів, крейди і т. д. мимо, що з населення стягнено данину. Праця в читальнях занепала. І тут відчувається брак інструктора, який би цілому ділу посвятився, [illegible] би він бути бодай частинно забезпечений, щоб міг весь свій час віддати організаційній праці. Тоді міг би він бути за працю в повіті відповідальним. Бож годі вимагати систематичної праці від людини звязаної обовязками. А на удержання такої одиниці повинен кождий повіт спромогтися.

Ц.

Памятайте про пресовий фонд „Громадського Вістника" і — Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Громадського Вістника".

Ріжні вісти.

Несправджені чутки.

„Наср Гайнт" доносить: „Corriere della Sera" довідується, що Льойд Джордж не задумує перепровадити зміни східних границь Польщі. Він хоче тільки, щоби Східна Галичина одержала адміністративну а евентуально законодатну автономію, під протекторатом Польщі. Польська делеґація мала згодитися на адміністративну автономію, застерігаючись одначе рішуче проти спроб сотворення краєвого сойму з законодатними функціями. Вістку цю, яка виглядає доволі підозріло, містимо з дневникарського обовязку.

„Ґданьск" — „Данціґ".

„Ґаета Ґданьска" доносить: Ґданський сенат вносить протест проти оголошеного уже утворення польської дирекції почт і телеґрафів в Ґданську, — бо Польща має по думці сенату — право до удержання почтового уряду в ґданській пристані, при чому урядова мова вільного міста Ґданська не знає слова: Ґданьск, але тільки слово: „Данціґ".

Перші наслідки договору в Рапальо.

„Курєр Варшавскі" добачує в димісії фінляндського кабінету на тлі відмови комісії фінляндського сойму ратифікації польсько-фінляндського договору з дня 17. марта — перший наслідок німецько-російського договору в Рапальо. Часопис думає, що в цій відмові грала ролю політика Берліна, яка запевнила Фінляндію, що їй нічо не грозить з боку совітської Росії та що навпаки приняття на себе зобовязань варшавського договору може втягти Фінляндію в війну. Як би там не було, пише згаданий часопис, Польща мусить приняти під увагу факт, що німецько совітський союз зірвав уже перший овоч дорогою знищення варшавської умови між Польщею і одною із сусідних держав.

Телеґрами.

Кінцеве засідання.

Ґенуа. (ПАТ.) ВКБ. Завтра о год. 9·30 рано збереться конференція в Паляцо Ст. Джорджо на торжественне кінцеве засідання. На засіданню цім будуть полагоджені ухвали економічної і політичної комісії. Засідання не буде тривати довго, бо Л. Джордж задумує вже в полудне відїхати з Ґенуї. Ряд делеґатів виїздить уже нині вечером.

За відбудову давньої Росії.

Ґенуа. (ПАТ.) „Кор. делля Сера" пише, що Л. Джордж в справі територіяльних жадань Чічеріна, які суперечать бажанням Японії, є ближче Вашінґтону, як загально це собі уявляють. Америка береже територіяльні права давного російського царства. Вона здержується від визнання балтійських держав, котрі повстали після розпаду Росії. Анґлія — пише часопис — узгляднює вже цю майбутню Росію, котра повстане з хвилею упадку сов. Росії, Міститься в цьому велика концепція, яка це нині не виступає ясно.

Л. Джордж визнає право Італії до експльоатації нефти.

Льондон. (ПАТ, Авас. Л. Джордж повідомив Сканцера, що визнає право Італії до участи в договорах, котрі почалися або які мається вести в справі експльоатації нафтових жерел. Італія візьме участь на услівях французько анґлійського договору з Ст. Ремо.

Відповідь Зєд. Державам.

Ґенуа. (ПАТ.) Зразу постановлено, щоби Сканцер відповів на ноту Зєд. Держав. Одначе відповідь випрацював Л. Джордж, котрий спрецизував подробиці, які — як догадується — можуть наклонити Зєд. Держави до участи в конференції в Газі. Він вказав, що гаґські наради будуть инакші як в Ґенуї, а обмежуться виключно до нарад експертів. Візвав він Зєд. Держави, щоби взяли участь у спільнім ділі відбудови Росії і привернепню правильних відносин.

Росія згодилася на Гаґу.

Ґенуа. (ПАТ.) На вчерашнім поп. засіданню політичної підкомісії прийнято услівя і програму зїзду знатоків в Газі. Москалі були настроєні згідчиво, але боролися вперто за свої застереження і заявилися проти вибору Гаґи яко місця конференції. Щойно після офіціяльної заяви Сканцера, запевненю в імени Голяндії, що совіт. делеґація одержить в Газі всякі улекшення і ґарантії, Москалі уступили і годячися на Гаґу заявили, що запевнення Сканцера вважають колективним зобовязанням конференції.

Л. Джордж відвідає Париж.

Відень. (ПАТ.) „Н. фр. Пр." доносить з Льондону, що по звідомленням „Дейли Кронікл" Льойд Джордж по виїзді з Ґенуї задержиться один або два дни в Парижі, де конферуватиме з Поанкаре. В Льондоні сподіються його в понеділок.

Японія зломила вашінґтонський договір.

Париж. (ПАТ.) Чемберлен заявив в палаті громад, що Японія зломила вашінґтонський договір в справі розоруження на морі, бо задержала воєнний корабель „Матсу".

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

З дороги життя.

З еміґрації.

Снується, снує золоте, тепле прядиво сонічних промінів. На счорнілих, обмерзлих скелетах розвалених домів, крізь чорні пальці гнилих [illegible] сплітає сонце містерні десені. Десь далеко гомонить простір. [illegible] дрожить, ґрається, сміється опалевий туман в ласкавих обняттях сонця.

Чуєш, як в груди бурхтить з шумом щось нове, могуче і роскішне? Роскішне до муки, до сліз. Так хочеться вибігти десь на горбок, розкинути рамена і обнімать все життя.

Обнімать сонце, задихаться дурманом розмоклої, свіжої землі і кричати; накликать так довго, доки не відгукнеться рідний гомін із рідної землі.

Хочеться затовкти пястуками в сю сиву, непроглядну, холодну стіну простору.

Розвалить її і з серцем повним теплих, надійних радощів, туги й кохання хоть на мінуту поглянуть туда, на рідний лан.

Чи сонечко там вже цілує чорні його скиби?

Чи зацвіли вже лози над річкою?

Чи зазеленіли довгі пасма піль, де торік, літом кровавились маки.

Червоні маки...

Хиталися в збіжу кохані головки блаватів. Таких рідних, — своїх! —

А могили?

На них літом плакали незабудьки дрібними, голубими слізками. Обсипували ніжним, дрібним, синім листячком чорні груди козацьких гробів.

Хочеться побачить тихе, райське село, білі хатки і цих людей, які орють рідну землю, — не свою тепер...

Так скучно, скучно пливуть тут брудні води Висли.

На схвильованій її груди вмірають, мовкнуть еха українських пісень.

Співають наші й туга росте.

Жаль, що пісню ту несуть чужі, незнані филі, — чужими, незнаними шляхами.

Весна. — Весна!

Йде гомін з рівних рівнин.

І ось незадовго запече сонце, закрутить вітер пісками.

Засипле очі, заскребе в душі. Не запахне тут ліловий лан конюшини, не затрепече, не зашумить ліщина, — не затьохка соловей на вільшині, як там...

Ген там, на рідній, не своїй землі.

Самотні вечери дрімають втомлено по куткам. Хихопоче марець градом дощу по латаних шибах. Крізь діраву стелю капле дощ в нудному, скучному ритмі.

Раз, — два, — три, — чотири, — пять — — кап... кап...

Ждеш, коли знова прийде кругла, водяна горошина. Наче просто на мозок падуть оці капки. Мимовільно числиш, числиш, числиш, без кінця.

А перед очима колишуться мягкі рефлекси.

— Тихе весняне полудне. Ліс застиг в розкішному омлінню, в пречудній містерії природи.

Тільки вершки дерев шумлять таінственно і бають тихі казки про несмілі тремтіння серця, про які ніхто розказать не годен.

Такий спокій, така блаженна втома!

Яка глибокоскорбна туга завис в серці!

Схопить твою голову в руки, затисне хижі пальці на чолі, притисне холодний підборідок до твого черепа і ти чуєш,—як просто на мозок падуть важкі її і палючі сльози.

Кап... кап... кап... —

Біжить дощ, капка за капкою, крізь діраву стелю домівки.

За його ритмічним шептом продирається настирлива гадка, яка розтягає свої холодні мацки сепії і розгребує гадки, як кучу зівялого зілля.

— Невже прийшлося заблудити?

Вслід за цею гадкою панічний страх.

— Чи верну?—чи віднайду своїх? Своє?

Гоп—го—о—оп!

Дреться з грудий відчайний крик.

Гоп—го—о—оп!

Ніхто не відгукує, — нічий рідний голос не озоветься. Чужина...

Колиж це прийдеться побачити вас знова, кохані, широкі, українські дороги?

Колиж прийдеться відпочити де над рікою, в тихім гаю?

Гоп—го—о—оп!

Заблудить прийшлося...

Варшава, в марті 1922.

Галя Скварко.

НОВИНКИ.

— З хроніки бандитизму. Коло села Люцмеже в околиці Лодзі вбили бандити Ю. Лукашевича й забрали віз з мукою, яку той віз до Ленчиці. Вбитого завязали в мішок і лишили на гостинці. Коло міщка стояв цілий час пес замордованого. Підозрівають о доконання цього злочину Ігн. Пирка з Ленчиці, якого вже зловлено. — В Слобідці Косівського повіту знайдено над Черемошем трупа 50 літного мужчини з трьома ранами на голові й убраного в гуцульську сорочку.

— Масова втеча з польських таборів. Курер П.“ пише, що в останнім часі сисло утікачів з 4 ох польських таборів полонених так збільшилося, що міністер внутр. справ наказав воєводам звернути на це бачну увагу і запобігти якнебудь лихови.

— З морального розкладу. „Дзєннік Л.“ пише: Перед кількома днями втік з варшавського суду польський поручник Солтиньскі, злодій і обманець. Це було так: Солтиньского привело кількох жовнірів до суду на переслухання. С. прийшов босий і просив жовніра, щоби той запровадив його до казарем по чоботи. Добродушний жовнір сів з поручником до дорожки, з чого скористав вирафінований злодій і втік. Це вже втікає він третий раз. — З початком червня відбудеться у Львові розправа проти славнозвісних урядовців і управителів польської інституції „Пузапп“ (Паньствови ужонд закупу арт. первшей потшеби), — які допустилися чимало мальверсацій і крадіжи. — У Львові засуджено Романа Костецкого, фармацевта, на 1 рік вязниці за те, що представляючи себе за відпоручника одної берлінської фірми, попродав багатьом аптикам чимало сфальшованих ліків, головно підробленої хініни.

— Убийство польського жовніра. На залізничім мості в Братковичах, якого стереже ночами польська варта, знайдено в ночі 13. б. м. стійкового Міхаліка безпритомного з важкою раною в голові. Коло нього лежав його зломаний кріс. Жовнір вкоротці опісля помер.

— Закінчення страйку фармацевтів. З днем 17. мая зліквідовано страйк фармацевтів, які перевели майже всі свої домагання.

— З театру. В суботу премєра „Міс Гобс“, комедія Джером К. Джером, в неділю попол для шкільної молоді „Маруся Богуславка“ історична драма М. Старицького, вечером третий раз „Надія“, соціяльна драма Г. Гаєрманса.

— Товариство Наукових викладів ім Петра Могили уряджує в салі „Української Бесіди“ в пятницю 19. V. виклад проф. Балея на тему: „Наукові досліди над людською памятю“ (дальше) і в суботу 20. V. виклад проф. д ра Щурата на тему: Куліш Пантелеймон ч. III. Початок о год. 5. Вступ вільний.

— Свідоцтво убожества. Під таким наголовком містить вчорашна „Газ. поранна“ новинку про те, що майно помершої недавно письменниці Г. Запольскої пущено на ліцитацію. Польська суспільність — пише автор — повинна вкритися румянцем встиду, що допустила до того, що памятки по одній з найкращих письменниць пішли на окрасу сальонів доробкевичів а не опинились в музею. — Ліцитація справді відбулася дня 16. б. м. при вул. Академічній 3.

— 54 літ без сну. В Бостоні вмер Біл. Вернер в 82-ім році життя, старець який від 54 літ ані разу не міг заснути! Ніч проводив сидячи в фотелі, замикав очі, але не засипляв. Лікарі кажуть, що в нього зайшло в р. 1878. підчас американської війни, в якій Вернер брав участь, таке ушкодження мозку, що перешкаджало снови. Два роки перед смертю Вернер був сліпий, а вкінці й зовсім здоров.

— Був. архикнязь Леопольд Габсбург-Вельфінг, про якого нужденне життя ми раз доносили, одержав тепер завдяки інтервенції б. цісарського капельмайстра посаду касієра в „Боденбанку“ з місячною платнею 90.000 корон. Служба хоч не легка бо що трету ніч б. архикнязь мусить держати дижур, — але все таки позволить йому на приличне прожиття.

— Редакція „Червоної Калини“ бажає: щоби в календарі за 1923 р. кожда бриг. мала при календаріюм свою сторінку. Тому треба в найкоротщому часі прислати описи геройських діл частини (передовсім померших борців). Адреса Вид-ва: Осип Навроцький, Львів, Марка 20.
1400 1—2

Видавництво „Червона Калина“

приступає до видання „Великого Календаря Червоної Калини“ на рік 1923.

В тій ціли просить усіх, кому лежить на серці закріплення традиції визвольних боїв Українського Народу, щоби присилали свомини, оповідання, вірші та научні статті з цего обсягу.

Намічений плян Календаря:

I. часть: Галичина від 1. падолиста 1918 до переходу за Збруч.

II. часть: На Київ.

III. часть: Переходи УГА. до Денікіна, большевиків і Петлюри.

IV. часть: Табори.

V. часть: Научні статті.

Крім цего в Календарі будуть поміщені при місяцях геройства УГА. Кожда частина повинна постаратися, щоби її славні діла не пропали марно.

Матеріяли (знимки рисунки, пісні і т. д.) присилати найдальше до 30. червня ц. р.

Приняті матеріяли будуть ремунеровані, неприняті на жадання автора відіслані.

Матеріяли слати на адресу: Осип Навроцький, Львів, Марка 20. — Редакція В-ва „Черв. Калина“. 1400 1—2

ЖЕРТВИ

Рідна Школа.

В місяці лютім ц. р. зложили на „Рідну Школу“ в Мп. на квітар: зб. з Камінки стр. 13.160, д-р Макарушка непринятий гонорар д-ром Мухевичом 1.000, кр. У. П. Т. Городенка 1.070, чит. „Просвіти“ Стратин 3.000, П. Карпяк як нал. за скіру 700, о. О. Гона коляда 1.300, о. дек. В. Глібовицький від пром. Жабє і Ільця 25.000, Ставропігійський Інститут Львів 20.000, „Народна Торговля“ Львів 50.000, зб. з Мокротина 1.000, зб. з нагоди вінчання Вп. Надяка з п. Чорніївною 4.130, О. Косик 100, І. Горянський 3.000, зб. Мигаля Львів 28 109, В. Калинович 300, Л. Гузар нотар 3.000, з вечерниць в Глинянах 1.517, Кр. „У. П. Т.“ Копичинці 100.000, П. Ленько зб. Малі Грибовичі 500, школярі в Паньківцях 300, М. Козак 400, О. Галатова 250, М. Козак 150, коляда Станиславчик 1.395, Д. Олинець зб. Львів 3.950 і 2.235. Адвокати на лісту 880, лікарі на л. 2.600, радн. Е. Сельський Львів 3.496, уряд. „Карпатії“ 800, чит. „Просвіти“ Яківці 3.255, друкарі „Діла“ 240, гром. Хоросно 5.008·50.

В місяці марті зложили на квітар на „РІДНУ ШКОЛУ“ в Мп.: К. Малицький 200, Сл. „Дністра“ 8.140, арт. театру „Новости“ 1.000, В. Манько 100, Т. Височан 100, Сл. „Сільського Господаря“ 1.181, д р В. Левицький 100, Е. Клюка 1.660, члени тов. „Бесіда“ Самбір, зб. на Левандівці 3.065, д-р Василь Щурат 1.000, перс. Домен в 4 250, Постолюк 250, Гавриш зб. на бл. 200, учит. збір школи Шашкевича Львів 4.000, Сл. „Земля“ 2.166, гром. села Тулиглови 1.000, учит. збір філ. акад. гімн. Львів 10.600, Сл. „Кр. С. Рег“ 700, з пушки у д ра Панчишина 2.200, Книгарня Наукового Товариства ім. Шевченка 50.000, зб. А. Мигаля Львів 30.326, М Метрипула з нагоди вінчання д-ра Решетила 500, зб. Торки 430, Т. Кобель 500. зб. церк. Стільсько 642, Л. Данилюк 500, Солтівський зб. 1.460, зб. церк. Ляшки мур. 4.400, А. Гуда 500, М. Химчук 500, Р. Гриневецький 500, М. Стахірський як непринятий гонорар д-ром Панчишином 2.000, Сл. „Кр. Союза Госп. Спілок“ 2.258, чит. „Просвіти“ Городецьке 1.000, „В. П. У.“ Жидачів 3.930, І. Демкович 100, В. Величко 250, чит. „Просвіти“ Пристань 1.050, Р. Конківна 360, Ю. Грубгинівна 100, В. Щур 100, Е. Демковичівна 200, о. В. Ардан 1.000, д-р О. Павлюк Берегсаз 642 ческих корон, зб. д р Евген Бурачинський Чернівці 500 леїв і 29 50 мп., М. Рубінович 100, гром. Коцурів 6.000, А. Подлевський 2.000, чит. „Просвіти“ Збоїска 1.800, д-р Ю. Стафіняк 3.000, д-р І. Бережницький 6.000, зб. святочна Зборів 8.093, Д. Олинець зб. Львів 6.425, І. Паламар зб. 1.000 і 100, зб. церк. Гординя 4.200, інж. М. Гамота зб. 4.785, Кр. „У. П. Т.“ Теребовля 43,237, гром. Верчани 4.000, о. сов. С. Івасик 1.000, „Українська Бесіда“ Жовква 2.000, зб. в Підберізцях 1.075 і 1.000, І. Левицький 200, зб. А. Мигаля Львів 18.563, Т. Благітко зб. в Сколім 8.100, Амат. Кр. Красноставці 3 000, о. А. Гаврищак 1.000, Капяк за шкіру 900. X 1—1

На українську Університетську Молодь зібрано в повіті Зборів в громадах: Оліїв кг 30 жита і кг 80 ячменю; Оліїв кг 25 жита і кг 25 ячменю; Кабарівці кг 34 ячменю; Травотолоки кг 44 жита; Тустоголови кг 11 пшениці, кг 25 жита, кг 13 ячменю; з гром. Н. кг 300 жита.

Разом зібрано кг 11 пшениці кг 424 жита, кг 152 ячменю.

Все збіже продано за загальну квоту 36.566 мп., яку лишено до диспозиції Ц. К. З.

Всім жертводавцям — як і організаторам збірок складає на сім місци подяку XXII 1—1

Централний Комітет Збірок

Українські Інваліди.

Д-р В. Н. 5.000 мп. Городище цетнарівське повіт Бібрка, збірка 2.110 мп., Познанський Едвард 100 мп., Стасюк Василь 100 мп., Неміровер Натан 100 мп., Гелєнтер Йос. 100 мп., Гудз Мих. 200 мп., Глинський Едмунд 100 мп., Зрожевський Яросл. 150 мп., Ротенберг Гейнріх 300 мп., Ватаманюк Василь 300 мп., Лукавецький Іван 500 мп., Данилюк Микола 300 мп., Стефанів Клим 1.000 мп., Д р Дмитро Юркевич 1.000 мп. Сколє Н. Н. 1.000 мп., о. Іван Заяць Тулиголови 1.100 мп, Робітники тартаку в Колодні ad Жовква 2.000 мп., Аматор. Кружок в Полюхові 4.000 мп. XXI 1—1

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда“ у Львові, під артистичним проводом Олександра Загарова. Саля Тов. ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича ч. 5.

Субота, 20. мая: премєра „МІС ГОБС“, комедія на 4 дії Джером Кляпка Джером.

Неділя 21. мая: попол. „МАРУСЯ БОГУСЛАВКА“, історична драма на 4 дії М. Старицького, вечером „НАДІЯ“, соціяльна драма на 4 дії Г. Гаєрманса.

Білети продає раньше „Народна Торговля, а в день вистави від год. 10 до 12 перед пол. і від год 2 попол. каса театру.

Шісті сходини тов. „Союз Українок“ відбудуться в понеділок 22. с. м. о год. 6. вечером в льокалі „Бесіди“. На порядку дневнім: 1) Реферат п. А. Гаврилка про кооперативи, 2) Справи промислово торговельної Секції, 3) Вибір голови промислово-торговельної Секції. — Проситься членів о численну участь.

Виділ.

Спростування. В виказі жертв на українську університетську молодь в ч. 69 — місто „зложили: 4,450.000, має бути „Н. Н. зложив мп 50.000.
XXII. 1—1

Останний восьмянний вечер з танцями уладжує „Основа“ — в суботу дня 20. мая в салях „Української Бесіди“. Вступ виключно за поменними запрошеннями які буде видаватися в пятницю і суботу від год. 4—6 в книгарні Шевченка
1401 2—2

Товаришів які в році 1912 здавали іспит зрілости в українській гімназії в відділі Б в Перемишли, проситься подати

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Боротьба за нафту.

Ґенуенська конференція показалась одним з етапів веденої вже кілька літ striной боротьби між Англією і американськими Зединеними Державами за жерела нафти. За кулісами конференції ведуться переговори про уступку російських нафтових жерел англійському нафтовому синдикатови Royal Dutch and Chell Co., та оконечний вислід цих переговорів ще невідомий. В тім самім часі американський нафтовий трест Standard Oil Co. набув значну скількість акцій підприємств, що належали до фірми Нобля. Американський опір проти того, щоб російські нафтові жерела перейшли в руки Англійців, поясняється і піддержкою, яку Франція і Бельґія находять з боку американського уряду в обороні прав власности в спорі з Англією на основі ст. VII. меморіялу, врученого недавно большевиками.

Без пересади можна сказати, що боротьба за нафту є рівночасно боротьба за один з найважнійших елементів майбутнього світового панування. Великий зріст приноровлення нафти наслідком винайдення мотору Дізеля, до цілий воєнної фльоти, до автомобілів і авіяції, ставляє для сучасної держави обезпечення жерел нафти одною з найважнійших національних задач. Нафта все більше і більше усуває камінний вуголь. Поясняється це багатьома причинами. Напр. заосмотрення корабля потрібною до огріття кітлів скількістю ропи відбувається далеко скорше, як заосмотрення вуглем, що знову сполучене зі значним зменшенням коштів. Рівночасно при приміненню ропи осягається значно більший економічний ефект. Кільоґрам нафти дає при спаленню 10.500 кальорій, зате кільоґрам вугля дає всего 7000 кальорій і це тоді, коли 800 кґр. вугля займають простір 1 куб. метра, рівнозначні запасови 56 міл. кальорій тепла, а тих 800 кгр. ропи, що займають також приблизно 1 куб. метер, дають 8·4 міліонів кальорій. Ті і многі инші технічні користи дають нафті велику перевагу над вуглем. Англійська воєнна фльота перейшла тому в останніх роках майже цілковито до отоплювання ропою, а по даним англійського міністерства в найблизших десятьох роках 75 прц. всеї англійської торговельної фльоти будуть отоплюватися ропою. В Росії, як відомо, волжські пароплави, воєнна фльота і значна частина паровозів уживала ще перед війною ропу за топливо.

В сучасний мент перше місце по продукції нафти займають Зєдинені Держави. В 1916 р. напр. із світової продукції 61·8 міліонів тон нафти на Зєдинені Держави припадало 65 прц., на Росію 16 прц., Мехіко 9 прц. і т. д. Одначе їх запасам грозить в недалекій будуччині вичерпання. По обчисленням американських інжинерів запас нафти в З. Державах в 1920 р. представляв приблизно $11^1/_2$ міліярдів барелів або около 1·6 міліярда тон. Продукція нафти зростає все швидше і 1919 р. в Зєд. Державах добуто 356 міліонів барелів (51 міл. тон), проти 302 міліонів барелів (43 міл. тон) в 1908 р. Якщо продукція буде рости дальше в такій пропорції, то за 20 літ жерела нафти в Зєд. Державах вичерпаються.

Маючи все те на увазі Америка вже давно шукає нових жерел нафти. Притім вона все стрічається з Англією, котра до війни мала всего а прц. світової продукції нафти і також систематично старається підчинити свойому впливови нафтові терени. Якщо до часу вияснення економічного значіння нафти, коли найважнійшим видом топлива був камяний вуголь, англійська політика в значній мірі полягала в тім, щоб обезпечити цілість англійської держави безперервним ланцюхом підчинених Англії вуглевих стацій, необхідних для воєнної фльоти, то тепер, особливо наслідком воєнних досвідів, це замінено змаганням до володіння нафтовими жерелами.

Змагання між англійським і американським капіталом проявилося ще перед війною, особливо різко в тій области Мехіка, де безперервна міжусобиця і боротьба між ріжними претендентами на становище президента була на ділі боротьбою між англійською нафтовою фірмою „Пірсон і Сини" з одної сторони і американським „Станд ард — Ойлем" з другої. Американський нафтовий капітал навіть довго напирав уряд Зєдинених Держав до окупації як не до анексії нафтової частини Мехіка і війна між Зєдиненими Державами і Мехіком ізза американських нафтових підприємств нераз представляється дуже правдоподібною. В останнім часі між англійськими і американськими нафтовими підпринятями в Мехіку прийшло до свого рода перемиря.

Коли війна скінчилася побідою антанти, Англія постаралася дістати мандат на Мезопотамію з огляду на величезні нафтові богацтва цеї країни. Спір між Англією і Францією на підкладі експльоатації тих богацтв усунено порозумінням, яке осягнено літом 1920 р. при стрічі премієрів у Сан Ремо. Згідно з заключеною умовою Франція забезпечила собі 25 процент продукції будучої нафтодайної Мезопотамії. Для скріплення англійського впливу управа англійського мореплавства набула значну частину акцій „англьо-перської нафтової компанії", що по словам одної англійської ґазети було найбільшою трансакцією англійського уряду після відомого купна при управі Біконфільда акцій Суезького каналу. Підчинення мезопотамських нафтових жерел Англії викликало в Америці велике невдоволення і виміну нот, зредаґованих в дуже енергічнім тоні, між Вашінгтоном і Льондоном. Америка ще перед світовою війною проявляла значне заінтересування до передньоазійської нафти і ще перед 1910 р. Стандард Ойл взяв концесію у турецького правительства на добування нафти в Палестині.

Немало шуму наробило в останнім часі домагання, з яким американський уряд звернувся до голяндського парляменту, щоб американському капіталови дати участь в експльоатації нафтових жерел в Джамбі в нідерляндських кольоніях Східної Індії з огляду на те, що голяндське нафтове товариство „Koninklijke Petroleum Maatschapij" находиться в тіснім контакті з англійськими нафтовими підприємствами і фактично підчиняєсься Англії, що між иншим викликало опісля й анальоґічний „запит" і стороки Японії.

Курс грошей.

Курси заграничних валют. Львівська неофіціяльна біржа нотувала дня 18. мая американські доляри 3 970—3.975, одинки і двійки 3.870—3.875, канад. доляри 3.900—3.910, одинки і двійки 3.800—3.810, нім. марки 14.10—14.15, сотки 13·70—13·80, дрібні 13.50—13·60, леї 27.00—28·50, дрібні 25·50—27·00, чеські корони 75·50—78·00, дрібні 70·00 до 75·—, австрійські тисячки з новійшої емісії 700—750, старшої емісії 2200—2300, сотки новійшої емісії 70·00—75·00, стар. емісії 220·00 — 225·00, 50-коронівки 45·00—140·00, 20-коронівки 20—26, 10-коронівки 10—13, 1-ки і 2-ки 0·50—0·60, рублі 5 сотки 2·10—2·25, сотки 2·20—2.80, 25-рубл. 1·80—2·00, 10-рубл. 1·50—1·60, решта дрібних від 0·80—1.00, думські тис. 35·00—45·00, думські 250-рубл. 20·00 до 40·00, карбованці 1·00—2·80, гривни 4·00—7·80, франц. франки 350—370, фунти штер. 17.000—17.100, шв. франки 750—780. Золото: 20 кор. 16.000—16.200, 20-франківки 14.800—15.100, 20-марківки 16.800—17.000, фунти шт. 14.500—14.600, 10-рубл. 19.800—20.200, дол. 3.750—3.780. Срібло: Австр. корони 280—285, 5-кор. 1450—1480, фльорени 730—740, рублі 1.120—1.180, копійки 4·70—5·80, амер. доляри 2.900—2.950, половинки і чвертки 2.600—2.620, канад. доляри 2.500—2.650, дрібні 2.400—2.420, леї 270—275.

...свої адреси на руки д-ра Василя Кашубинського Львів, вул. Домса ч. 1 в ціли скликання Товариського Зїзду. — За Комітет д-р В. Кашубинський, Я. Яцкевич.
1306 4—4

ЛИСТУВАННЯ.
(Запити і відповіди).

Хто знає що про вістуна технічної сотні У. Г. А. **Василя Павлика**, який був на Великій Україні при саперській сотні 1. корпусу У. Г. А., зволить ласкаво повідомити його сестру Теклю Павлик, Юзьковичі п. Олесько. 1395 2—2

Влодзю! Дай вістку про себе, де живеш і чи здоров. Закордонні часописи проситься о передрук. — Полоничі, Марія. 1394 3—5

Хто знав би дещо про вістуна **Петра Ґнипа**, який підчас відступу Гал. Армії за Збруч був в „Харчевім складі II. Гал. Корп.", а при заняттю Проскурова Поляками мав лежати хорий на тиф — зволить ласкаво донести на адресу Зофії Ґнип, Воскресінці п. п. Княгиничі. — Закордонні часописи проситься о передрук. 1418 1—1

Дрібні оголошення.

МОЛОДЕЦЬ літ 30, приватний урядник, на становищі, навяже переписку в матримоніяльній цили з панночкою, бльондинкою до 26. — Ласкаві зголошення до Адмін. „Гр. Вістника" під „Бухгальтер". 1420 1—1

ПОЧТОВІ МАРКИ ДЛЯ ФІЛЯТЕЛІСТІВ (на провінцію не висилаю) Найдешевше жерело. Каролина Гавранек, Склад паперу, Львів, вул. Рутовського ч. 10. 1213 8—10

СУДІЯ непринятий до урядування за теперішної влади пошукує місця у нотара або адвоката. Близших інформацій уділить з чемности д-р Степан Брикович, адвокат в Тернополі. 1351 3—6

МОТОРИ ропні від 6 до 120 HP. машини, млинське каміння, трансмісії, паси по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів, Баторого 4 4—30

ДО ВИАРЕНДОВАННЯ маєтність Цвітова пов. Бучач обшару около 600 морґів. Оферти вносити до канцелярії адвоката д-ра Евгенія Гвоздецького у Львові, вул. Красіцких ч. 6 до дня 15. червня 1922 р. 1181в 4—5

ПОТРІБНА старша бездітна жінка лагідної вдачі люблячи тихе спокійне життя до заряду дому у самітного старого священика-вдівця, найрадше вдовиця по священику. Відомість слати до уряду парохіяльного Янчин, почта в місці. 1358 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.
За оголошення Редакція не відповідає.

Ширіть наш часопись!

5.000 Мкп.!

на будову дому „Рідна Школа" в Станиславові зложили дальше по 5.000 мп. і кличуть:

Миколаєвич Яків кличе: 1) Боднара Івана в Тернополі. 2) Сойку Йосифа в Тернополі. Др Брикович Степан кличе: 1) д-ра Чикалюка Станислава в Тернополі. 2) д-ра Калина Івана в Тернополі. Хоміцький Степан кличе: 1) Галущинського Якова в Язлівци. 2) Луцьова Василя в Нагірянці. о. Січинський Емануїл кличе: д-ра Ганкевича Івана в Коломиї, 2) д-ра Ганкевича Гриця в Устю епископ. о. Лукач Семен кличе: 1) о. Комаринського Василя в Лисци. 2) о. Грибенюка Олексу в Пациковi. Ростинський Петро кличе: 1) о. Семена Круцька пароха в Мединичах. 2) Копшія Михайла проф. ґімн. в Стрию. о. Ісаїв Іван кличе: 1) о. дек. Стрільчика Андрія в Стрільчу. 2) Білінського Омеляна в Висші коло Рогатина. Зятик Осип кличе: 1) Микуляка Івана механіка в Солотвині. 2) Луцака Василя в Монастирчанах. Атановський Емліян кличе: 1) Данищука Миколу в Голоскові. 2) Нестерука Михайла в Вороні. 3) о. Наконечного кат. в Отинії Мельникович Александер кличе: 1) д-ра Юркевича у Львові. 2) д-ра Волод. Білозора в Коломиї. Бараницький Евстах кличе: 1) Богусевича Петра в Чорткові. 2) Смуловського Корнела в Чорткові. Д-р Мірчук Іван кличе: 1) проф. д-ра Ст. Дністрянського в Празі. 2) проф. Дмитра Антоновича в Празі. Драм. Гурток в Петрилові кличе: 1) Драм. Кружок в Милованю. 2) Бобюка Іларія в Устю зеленім. Левицький Іван кличе: 1) Матковського Зеновія в Жукотині. 2) Запалила упр. шк. в в Слобідці лісній.

ПОДЯКА.

Неумолима смерть забрала з посеред нас найдорощого, найліпшого мужа, батька, сина, брата і шваґра о. Луку Захарясевича пароха в Дунаєві, котрий помер по довгій а тяжкій недузі в шпитали у Львові дня 17. IV. с. р. На сім місци спішимо зложити прилюдну подяку Всім, котрі несли поміч, потіху та пораду так Покійному як і Його рідні в часі недуги а опісля віддали Помершому послідну прислугу. Дякуємо горячо Всч. о. Прелатови Кувицькому, Всч. о. Совітникови Крипякевичеви, Всч. оо. Кишакевичеви, Дуткевичеви, Ловатинському, Каштанюкови, Вознякови і делеґатови ігуменату оо. Василіян Тисовському Всім зі Львова; а дальше кондеканальним Всч. оо. Ґуґлевичеви з Білої і Патеризі в Чемеринець та Кондратови з Коропця, котрі — не жаліючи труду — прибули на похорон до Львова. — Всім Їм дякуємо за відправи і молитви підчас переносу тлінних останків до церкви св. Петра і Павла а відтак підчас похорону. З окрема дякуємо Всч. о. Ґуґлевичеви за зворушаючу проповідь над домовиною в церкві а В. Пов. Пані Патериґовій за те, що полишаючи маленькі діточки дома, приїхала аж до Львова на похорон. Рівнож дякуємо за участь в похороні півцеви церковному з Дунаєва п. Фенчинському та парохіянам Гриневи Даликови, Олексі Дзюбкови і Павлови Волошинови.

Всім, що зволили ласкаво не забути про нас в часі недуги Покійного а відтак своєю участю причинились до звеличання сумного обряду похоронного щире Спасибіг складає

...17 1—1 Родина.

ЗАПРОШЕННЯ!

Сьогодня і щоденно від г. 4. попол. надзвичайний

Симфонічний КОНЦЕРТ

військової музики 26. пп.

в огородовій КАВАРНІ і РЕСТАВРАЦІЇ

JARDIN DE PARIS

ПАРИСЬКИЙ ОГОРОД

при вул. Театинській ч. 14

(трамваєва станиця UL.)

Зимні і горячі напитки. Знаменита кухня. Буфет багато заосмотрений в смачні перекуски. Посвуга скора і сов'сна. Приступні ціни. Огород відкритий від 5. год. рано. — На случай непогоди вигідні літні павільони. — — — — — —

О численні відвидини П. Т. просить

XXIII 2—2 **Заряд.**

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від середи 17. мая ц. р. італійську маєстатично гарну, сильно ділаючу драму в 6 діях п. з.

„Власть тирана“

ілюструючу тиранію і розпусту на римськім дворі.

Технічний нагляд над будовою промислових заводів

провірювання чужих проєктів приймає

ПАВЛО ДУРБАК цивільний інжинір-механік, заприсяжений судом знаток для машин і промислових заводів

— — — ЛЬВІВ, вулиця Чарнецького ч. 26. — — —

1197 Поради в промислових справах. 1—1

ЧВ: 13.376
VI.

Львів, дня 10. мая 1922.

Тимчасовий Самоуправний Виділ у Львові продасть **два комплетні ґазові мотори по 30 HP марки Лянґен і Вольф враз з динамо-машинами сталого току і належними до них трансмісійними пасами, з батерією акумуляторів о 55 елементах і розділчою табелею.** Мотори є в добрім стані.

Письменні оферти належить вносити зглядно присилати до рук Шефа Департаменту VI. Тимчасового Самоуправного Виділу найпізнійше до дня 10. червня 1922.

Услівя продажі будуть виложені до перегляду в урядових годинах в Департаменті VI. Тимчасового Самоуправного Виділу **вул. Косцюшка ч. 9 І. поверх,** а можуть рівнож після бажання бути переслані почтою.

Предмет купна можна оглядати в галі машин Тимчасового Самоуправного Виділу щоденно з виімком свят від години 10—12 перед полуднем. 1385 2—2

РУШНИКАРСЬКА РОБІТНЯ

СТАНИСЛАВА КОПЧИНСЬКОГО

Львів, площа Бернардинська ч. 3

ПОРУЧАЄ 1421 1—1

патрони, бровнінґи, шротові набої, ФЛЬОБЕРТИ, РЕВОЛЬВЕРИ, ДУБЕЛЬТІВКИ. — Виконує всілякі направи входячі в обсяг — — — — — як найдешевше і найскорше. — — — — — —

Тов. зареєстр. з обм. порукою

„РУСЬКА КАСА“

на ЛИЧАКОВІ

приймає вкладки до обороту на 5 врц. з піврічною капіталізацією. Уділяє дешевого кредиту своїм членам на вексель, а довше термінового на скрипти.

Домівка Товариства при вул. Гавзнера ч. 12, І. пов. — Урядові години від 6—9-ої вечером.

1335 3—3

ПОЗІР РЕМІСНИКИ!

1280 5—10

Вже надійшов транспорт знарядів для Ковалів, Слюсарів і Столярів

інж.

ІВАН А. ШУМАН

ЛЬВІВ, ПАНСЬКА 23.

„ҐРАФІЮМ“

— ЛЬВІВ, — Колонтая ч. 2

поручає папір для друкарень, артикули графічні: фарби і всі приряди друкарскі — також шкільні зошити нотатки, купецькі книги власного вирсбу.

1376 2—2

XVII.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Кравв. Товар. Кредитового у ЛЬВОВІ

відбудуться дня 30. мая 1922 о год. 4 по полудни у власнім домі, вул. Домінікаська ч. 11 з таким дневним порядком:

1) Відкритя Зборів.
2) Відчитання і приняття протоколу з попередних Зборів.
3) Звіт Управи за діловий рік 1921.
4) Звіт Ревізійної Комісії.
5) Звіт ревізійний.
6) Внесок Надзірної Ради про розділ чистого зиску.
7) Вибір 2 членів Надзірної Ради і 1 заступника.
8) Вибір 3 членів Ревізійної Комісії і 1 заступника.
9) Внески і запити.

Якби в означеній годині не явився вимаганий статутом комплет, тоді відбудуться другі Загальні Збори того самого дня о 5 год. попол. в тім самім льокали і з тим самим денним порядком без огляду на число приявних. Замкнення рахунків і біланс за 1921 р. можна переглянути в льокали Товариства в урядових годинах.

Львів, дня 17. мая 1922.

Яр. Ільницький през. Надз. Ради. *Д-р М. Волошин* секретар Надз. Ради.

1413 1—1

БЮРО ПОСЕРЕДНИЦТВА ПРАЦІ

товариства аґроном.-технічного „Праця“

у Львові при вул. Оссолінських 8, II. п.

поручає робітників як фізичних так і умових професій.

Урядові години від 10—1 перед полуднем і від 3—5 по полудни.

1—6 1412

Позір

Українські Товариства кредитові, всі Стоваришення, Кооперативи, Спілки і т. п., Адвокати, Нотарі, приватні Школи!

Чи вже обезпечили Ви для своїх службовиків на випадок неспосібности до праці або смерти їм згл. їх рідним пенсію?

Якщо ні, **там обезпечіть їх негайно в Пенсійнім Інституті українських приватних урядників у Львові, Домінканська 11, II.** 1415 1—3

НИТКИ

вс. рода, до шиття і вишивання, гуртом і на дрібно продає дешево і поручає свої від 22 літ ведені робітні суконь і — — — білля. — — —

ЖІНОЧА СПІЛКА ПРОМИСЛОВА „ТРУД“ — ЛЬВІВ, — Ринок ч. 39.

XV 9—20

:: КУРС КРОЮ. ::

Жіноча Спілка промислова „ТРУД“ повідомляє отсим інтересованих, що 23. мая ц. р. розпочинає курс крою суконь. Науку вести буде фахова сила в вечірних годинах, а оплата за цілий курс 24. лекцій виносить 10.000 мп., вписове 500 мп. — Зголошуватися до впису можна кождого дня в Канцелярії Т-ва Ринок ч. 39, І. пов.

XV 3—3

ПОЗІР СІЛЬСЬКІ КРАМНИЦІ! Гуртівня ґалянтерії по цінах фабричних продає фірма **Кайнер і Вчес** — ЛЬВІВ, — Фурманська 4.

XXIII 2—10

ПІВЦЯ церк. вправного дяк. знаючого грати на гарм. Дотація: 5 мґ. поля, хата з огород. 2 метра дров, доходи і років зі села, за пров. склепу осібна нагор. — Уряд парох. Яблонів ad Копичинці п. Сухостав. 1414 1-1

МУЩИНА літ 25, з торговельною практикою, повернувший з Росії, без усяких средств, бажав би пізнатись в матримоніяльній цілі з женщиною, котра помоглаби йому в безвихіднім положенню. Неанон. згол. до Адм. Г. В. для „Січовика“.

Маринаркові і спортові

ОДЯГИ

в маґазинах мужеської і дитячої конфекції

КЕРНЕР

Львів, вул. Трибунальська 6

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Ширіть наш часопис!

До П. Т. Купців, Кооператив і :: :: Торговельних складів! :: ::

Отсим повідомляємо, що віддалисьмо заступництво наших хемічних виробів, а іменно:

пасту до обуви, пасти до підлоги, плини до чищення металів

і т. и. на цілу Галичину фірмі

ДІМ КОМІСОВО-ТОРГОВЕЛЬНИЙ

ИОСИФ ТАРНАВСЬКИЙ і С-КА

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. КОПЕРНИКА 42 Б.

Просимо всілякі замовлення слати на адресу тої фірми.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ПЕРЕРІБОК

Станислав Фішер

ВАРШАВА, ЛУЦЬКА 14

1392 2—3

ДЗВОНИ

з найлучшого металю о чистім, звіннім голосі по найдешевшій ціні та з 25-літною ґарантією

1411 2—?

можна купити або замовити в **Першій українсько-американській лярні і складі дзвонів**

К. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО

ТЕРНОПІЛЬ, Тарнавського ч. 64.

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма. З друкарні Спілки ... Ціна ...